

РЕШЕНИЕ

№ 4787

гр. София, 01.11.2011 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 14 състав, в публично заседание на 10.10.2011 г. в следния състав:

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪДИЯ: Пламен Горелски

при участието на секретаря Макрина Христова, като разгледа дело номер **5190** по описа за **2011** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 – 178 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), вр. чл. 118 от Кодекса за социално осигуряване (КСО).

Образувано е по жалбата от В. С. Г., срещу Решение № 252/13.04.2011 г. на главния директор на Столично управление „Социално осигуряване” при НОИ, с което е оставена без уважение жалба срещу Разпореждане № [ЕГН]/21 от 18.02.2011 г. на ръководител „ПО” при същото управление.

В жалбата са изложени съображения за незаконосъобразност на разпореждането и на потвърждаващото го решение. Жалбоподателят претендира изплащане на пенсия за инвалидност, поради общо заболяване, за „три години назад”, като се позовава на чл. 115, ал. 4 от Кодекса за социално осигуряване.

В съдебно заседание се явява лично и поддържа жалбата си, като заявява, че желае изплащане на пенсия за петнадесет години назад.

Ответникът се представлява от юрисконсулт, който оспорва жалбата със становище за законосъобразност на акта, поради това, че към датата на подаване на искането за отпускане на пенсията – 28.12.2010 г. е изтекъл предвидения в чл. 94, ал. 1 КСО шестмесечен срок. Не претендира юрисконсултско възнаграждение.

Като доказателства по делото са приобщени тези, приложените в административната преписка. От страна на жалбоподателя не са ангажирани нови доказателства.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. - ГРАД, след като обсъди доводите на страните и наличните доказателства, приема за установено следното.

Въз основа на експертно решение на ТЕЛК, от 1996 г. и след подадено заявление, на В.

Г. е била отпусната през същата година социална пенсия на инвалид, на основание чл. 45а от Закона за пенсиите (отм.). От 01.01.2000 г., след влизане в сила на КСО пенсията е била приравнена на социална пенсия за инвалидност, по смисъла на чл. 90 (отм.) КСО, вр. § 3, т. 6 от ПЗР на Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж. С Експертно решение на ТЕЛК, № 2162/2005 г. на Г. е определена 91 % намалена работоспособност, с дата на инвалидизиране – 08.03.1996 г., т.е. датата на издаване на първото експертно решение. Експертното решение от 2005 г. е послужило като основание, с Разпореждане от 2005 г. ръководител на „ПО” да актуализира размера на социалната пенсия за инвалидност. На 28.12.2010 г. В. Г. подала пред директора на СУ „СО” молба (л. 61 от делото), с която заявила искане за отпускане на „пенсия по общо заболяване и 25 % социална”. Във връзка с тази молба ръководител „ПО” се е произнесъл с Разпореждане № [ЕГН]/21 от 18.02.2011 г., с което отпуснал: лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване, за трайно намалена работоспособност (над 90 %), пожизнено, в размер на 208, 12 лева; лична социална пенсия за инвалидност 30, 26 лева, представляваща 25 % от 121, 03 лв. Пенсиите са отпуснати, считано от 28.10.2010 г. – датата на подаване на молбата. Зачетен е осигурителен стаж 17 г. 3 м. и 2 дни до датата на инвалидизиране - 08.03.1996 г. и 9 м и 11 дни след тази дата. Разпореждане № [ЕГН]/21 от 18.02.2011 г. е обжалвано с жалба (молба) от 07.04.2011 г. (л. 72), в която В. Г. е поискала изплащане на „разликата в пари от пенсията, която е трябвало да получава на база ЕР на ТЕЛК и 17 г. 9 м. трудов стаж, и социалната пенсия, която е била отпусната за периода от 1996 г. до 28.12.2010 г.”. По тази жалба ответникът – директор на СУ „СО” се е произнесъл с оспореното в настоящото съдебно производство Решение № 252/13.04.2011 г. и е оставил жалбата без уважение.

Съдът намира жалбата срещу това решение за процесуално допустима, но неоснователна, по съображения, различни от поддържаните от ответника.

Очевидно е, че законодателят е поставил разлики между т. нар. „социални пенсии за инвалидност” и „пенсии за инвалидност”, определяйки във втория случай по-висок размер на процента - 1,1 за всяка година осигурителен стаж и съответната пропорционална част от процента за месеците осигурителен стаж – чл. 75, ал. 1 КСО. По - ниският процент, върху който се изчислява размерът на т. нар. „социална пенсия за инвалидност” е обусловен от това, че такъв вид пенсия се отпуска на гражданин – инвалид, който не отговаря на общите изисквания за осигурителен стаж и възраст – аргумент от ал. 2 на чл. 75 КСО. Именно поради това такава пенсия се нарича „социална”. Логиката за определяне на относително по-висок размер на пенсията за инвалидност, която е обвързана с изискване за осигурителен стаж е в това, че такива лица, чиято инвалидност не е вродена и е настъпила в по – късен етап от живота им имат принос към системата на Държавното обществено осигуряване. По отношение правото на пенсия за осигурителен стаж и възраст нормата на чл. 68 КСО (в редакцията на текста до 31.12.2010 г.) поставя изискване за едновременно наличие на двете предпоставки - възраст и стаж, като изискването за стаж е, да има сбор от възрастта и осигурителния стаж – 90 точки (чл. 68 КСО, преди изменението – ДВ, брой 100/2010 г., в сила от 01.01.2011 г.) За разлика от нея, разпоредбата на чл. 74, ал. 1 КСО предполага също наличие на изискването, лицето – инвалид да е навършило определена възраст, която обаче е различна от възрастта по чл. 68 (в случая 61 години за жените) и не въвежда изискването, сборът от възрастта и осигурителния стаж да е 90 точки (чл. 68 КСО, преди изменението – ДВ, брой 100/2010 г., в сила от 01.01.2011 г.). Така, предвид разпоредбата на чл. 74, ал. 1, т.т. 1-4 КСО възрастовите прагове са съответно: до 20, 25,

30 години и над 30 години, а изискванията за осигурителен стаж при тези възрасти са: без стаж за първата, една година за втората, три години за третата и 5 години за възрастта над 30 години. С аналогично съдържание е и разпоредбата на чл. 19 от отменения Закон за пенсиите, с тази разлика, че най-високата възрастова граница е над 25 годишна възраст. Според Съда следва да бъде прието, че и към датата на първоначалното инвалидизиране - 08.03.1996 г. жалбоподателят В. Г., като осигурено лице със загубена работоспособност над 50 на сто е отговаряла на условията на ЗП (отм.) и на тези на чл. 90 КСО, за получаване на пенсия за инвалидност, поради общо заболяване, но е ползвала социална пенсия за инвалидност, на основание чл. 45а, ал. 1, б. „а” ЗП (отм.).

Поставят се въпросите: ползването от правото на пенсия за инвалидност, поради общо заболяване обвързано ли е с искане, респ. със срок за подаване на искането за признаването му; има ли право жалбоподателят на изплащане със задна дата, считано от 08.03.1996 г., на определеният от 28.12.2010 г. по – голям размер на пенсията за инвалидност. Тези въпроси по същество оформят и основния спор по делото.

Неправилно е тълкуването на ответника на текста на чл. 94, ал. 1 КСО, застъпено в Решение № 252/13.04.2011 г. и поддържано от неговия процесуален представител. Систематичното място на нормата с наименование: „дата на отпускане на пенсията” е в Раздел V „Общи правила за пенсиите”. Според първата алинея на чл. 94 „Пенсиите се отпускат от датата на придобиване на правото, а за пенсиите за осигурителен стаж и възраст - от датата на прекратяване на осигуряването, ако заявлението с необходимите документи е подадено в 6-месечен срок от придобиване на правото, съответно от прекратяване на осигуряването. Ако документите са подадени след изтичане на 6-месечния срок от придобиване на правото, съответно от прекратяване на осигуряването, пенсиите се отпускат от датата на подаването им”. Логическото тълкуване на текстовете и на двете изречения недвусмислено сочи, че са въведени два срока – общ – от датата на придобиване на правото и специално за пенсиите за осигурителен стаж и възраст - 6-месечен срок от придобиване на правото, съответно – от прекратяване на осигуряването, в който задължително следва да бъде подадено заявлението с необходимите документи. Наличието на ал. 2 на чл. 94, която касае само и единствено пенсиите за инвалидност налага извода, че като критерии за определяне началния момент на отпускането им ще се ползва датата на заявлението до ТЕЛК (НЕЛК), при условие, че необходимите документи за пенсиониране са подадени в териториалното поделение на НОИ в едномесечен срок от влизането в сила на експертното решение на ТЕЛК (НЕЛК). С други думи, не разпоредбата на ал. 1, чл. 94 КСО е приложима за процесния случай, а тази на ал. 2. От друга страна текстът на ал. 2 налага и заключението, че лицето, което желае да черпи права е активната страна в правоотношението – подава заявление до ТЕЛК за освидетелстване (преосвидетелстване) и подава в едномесечен срок от влизането в сила на експертното решение документи в съответното поделение на НОИ, за пенсиониране. В разглеждания в настоящото производство случай последното представено от жалбоподателя ЕР на ТЕЛК, № 2162/152 (л. 49, допълнено с ЕР № 2200/154 от 10.10.2005 г. – л. 50) е от дата 05.10.2005 г. и с него е определен пожизнен срок на инвалидност, на основание чл. 64, ал. 4 от Наредбата за медицинската експертиза на работоспособността (отм., ДВ, брой 36/14.05.2010 г.). След това решение, с разпореждания на компетентния орган по „ПО” са определяни нови размери, но на социална пенсия за инвалидност. Жалбоподателят обаче е заявил искане за отпускане

на пенсия за инвалидност (различна от социалната такава) едва с молбата си от 28.12.2010 г. (л. 61). Същият не твърди да има и не представя подадена преди 28.12.2010 г. молба за пенсия за инвалидност, поради общо заболяване. Твърдението, че при посещенията си в НОИ Г. е правила опити да подаде молба, но ѝ е било отказвано, не е подкрепено с каквито и да било доказателства. След като жалбоподателят е подал молба (заявление) значително време след изтичането на определените в ал. 2 на чл. 94 КСО срокове, не може да се ползва от възможността, пенсията за инвалидност поради общо заболяване да бъде отпусната с начална дата 05.10.2005 г., когато е издадено ЕР на ТЕЛК, № 2162/152 от 05.10.2005 г.

С жалбата пред директора на СУ „СО” срещу Разпореждане № [ЕГН]/21 от 18.02.2011 г. и с жалбата до Съда са направени искания за изплащане на „разликата в пари от пенсията, която е трябвало да получава на база ЕР на ТЕЛК и 17 г. 9 м. трудов стаж, и социалната пенсия, която е била отпусната за периода от 1996 г. до 28.12.2010 г.”, както и за изплащане на пенсия за три години назад, на основание чл. 115, ал. 4 КСО. В тази връзка, като се вземат предвид и изложените по – горе мотиви следва да бъде отбелязано още следното.

Претендирането от Държавното обществено осигуряване на суми, представляващи вземания за пенсии е обвързано с давностен срок, който в чл. 115, ал. 4 КСО е определен „най-късно в срок три години, считано от 1 януари на годината, следваща годината, за която се отнасят”. Претенцията на жалбоподателя за вземане, което според нея е възникнало на 08.03.1996 г. е можело да бъде предявена най – късно до 31.12.1999 г., но това не е сторено. Независимо от констатацията на Съда по - горе, че и към датата на първоначалното инвалидизиране - 08.03.1996 г. В. Г. е отговаряла на условията на ЗП (отм.) и на тези на чл. 90 КСО за получаване на пенсия за инвалидност поради общо заболяване, възможността да бъдат претендирани суми със задна дата – преди 27.12.2010 г. е преклудирана по давност, след като правото не е упражнено най – късно до 31.12.1999 г.

В заключение, правилно, макар и с различни от изложените от Съда мотиви, с оспореното Решение № 252/13.04.2011 г. главният директор на Столично управление „Социално осигуряване” е потвърдил Разпореждане № [ЕГН]/21 от 18.02.2011 г. на ръководител „ПО” при същото управление.

Водим от горното и на основание чл. 172, ал. 1, ал. 2 АПК, вр. чл. 118 КСО Административен съд София - град, 14 състав

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ направеното с жалбата на В. С. Г. оспорване на Решение № 252/13.04.2011 г. на главния директор на Столично управление „Социално осигуряване” при НОИ, с което е оставена без уважение жалба срещу Разпореждане № [ЕГН]/21 от 18.02.2011 г. на ръководител „ПО” при същото управление.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба пред Върховния административен съд, в 14 - дневен срок от съобщаването.

СЪДИЯ:

